

Nr 18.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående överlåtelse av den gamla järnvägsbron över Ångermanälven vid Forsmo; given Stockholms slott den 31 december 1919.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva, att den gamla järnvägsbron över Ångermanälven vid Forsmo må av järnvägsstyrelsen kostnadsfritt överlåtas till Sollefteå tingslags väghållningsdistrikt för att användas såsom landsvägsbro under villkor, att bron vid förefallande behov må användas som reserv för den nya järnvägsbron därstädes samt att de till bron ledande järnvägsbankarna i görigaste mån bibehållas i orubbat skick.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

F. Holmquist.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 31 december 1919.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden PETERSSON,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖVGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 UNDÉN,
 THORSSON,
 HOLMQUIST,
 OLSSON.

Departementschefen, statsrådet Holmquist anförde:

Framställning
 av järnvägs-
 styrelsen.

I skrivelse den 28 februari 1919 har järnvägsstyrelsen gjort framställning rörande användningen av den gamla järnvägsbron över Ångermanälven vid Forsmo. Styrelsen anför därvid följande:

»Sedan den nya bron över Ångermanälven vid Forsmo å bansträckan Österås—Selsjön under år 1912 öppnats för trafik, har järnvägsstyrelsen haft under övervägande den gamla bronns användning på fördelaktigaste sätt såväl med hänsyn till statens järnvägars intressen som ock med berättigat avseende fäst vid tillgodoseendet av behovet av lämplig kommunikation för gående och eventuellt åkande mellan älvens båda stränder.

Under år 1917 hava förfrågningar inkommit från enskilda personer, huruvida järnöverbyggnaderna, som hava en sammanlagd vikt av omkring 626 ton,

vore till salu, och bjöds i ett fall 25.000 kronor för desamma fritt på platsen, Järnvägsstyrelsen fann sig emellertid, i avvaktan på närmare utredningar i ärendet, för det dåvarande ej kunna vidtaga ifrågasatta försäljning.

Underhandlingar hava därjämte, alltsedan den gamla bron kom ur användning för avsett bruk, pågått med vägstyrelsen i Sollefteå tingslags väghållningsdistrikt beträffande villkoren för brons eventuella apterande för landsvägstrafik, men har något avgörande besked från vägstyrelsens sida ej kunnat lämnas, förrän riksdagens beslut om tvärbana Forsmo—Hoting blivit känt. Sedan anläggning av nämnda bana blivit beslutad, har förberörda tingslags vägstämman vid upprepade tillfällen förehaft ärendet till behandling samt numera för sin del förklarat sig villig övertaga bron under villkor *dels* att den gratis och med äganderätt överlåtes på väghållningsdistriktet *och dels* att statens järnvägar likaledes utan ersättning upplåte av sin mark erforderligt område för tillfartsvägarna i den mån sådant utan olägenhet låte sig göra.

I samband med pågående utredning i och för uppgörande av förslag till en planerad kustbana genom Västerbotten av tertiärbantyp hava slutligen kommitterade för sagda utrednings verkställande, bland annat, tänkt sig möjligheten att för broövergången över någon av de större älvarna kunna använda nu omhandlade järnkonstruktioner till gamla Forsmobron samt i detta syfte vänt sig till järnvägsstyrelsen med förfrågan om pris och villkor för överbyggnadernas förvärvande.

Järnvägsstyrelsen finner det vara styrkt, att ett allmänt kommunikationsintresse otvivelaktigt förefinnes, som talar för brons bibehållande å dess nuvarande plats, varest den utan större svårigheter kan utnyttjas för landsvägstrafik och samtidigt tjänstgöra som en reserv för den nya bron, därmed fyllande ett viktigt statsintresse.»

Järnvägsstyrelsen har därför hemställt om bemyndigande för styrelsen *dels* att på Sollefteå tingslags väghållningsdistrikt kostnadsfritt överlåta ifrågavarande gamla bro i och för dess apterande till landsvägsbro och *dels* att av statens järnvägars mark till samma distrikt upplåta med nyttjanderätt för tillfartsvägar till sagda bro erforderligt område i den mån det sistnämnda utan olägenhet för statens järnvägar låter sig göra och så länge det är för vägändamålet i fråga behöfligt; allt på de villkor i övrigt, varom järnvägsstyrelsen och de väghållningsskyldiga kunna enas.

Till följd av särskilda remisser hava utlåtanden i ärendet avgivits av länsstyrelsen i Västernorrlands län den 25 juli 1919, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 12 augusti 1919 samt chefen för generalstaben den 30 augusti 1919.

Avgivna
yttranden.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län har överlämnat yttranden av vägstyrelsen och vederbörande landsfiskal ävensom protokoll vid sammanträde med de väghållningsskyldiga i Sollefteå tingslags väghåll-

Länsstyrelsen
i Västernorr-
lands län.

ningsdistrikt, utvisande att de väghållningsskyldiga beslutat att övertaga ifrågavarande bro på de villkor, järnvägsstyrelsen föreslagit.

För egen del har länsstyrelsen under framhållande av det synnerligen allmänna kommunikationsintresse, som förefunnes för brons bibehållande å dess nuvarande plats, tillstyrkt järnvägsstyrelsens framställning.

Väg- och
vattenbygg-
nadsstyrelsen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har överlämnat yttrande från distriktschefen i nedre norra väg- och vattenbyggnadsdistriktet, som tillstyrkt järnvägsstyrelsens framställning under framhållande av att tvivelsutan ett stort behov av landsvägsförbindelse över Ångermanälven på ifrågavarande plats för ortsbefolkningen öster om älven redan förefunnes och komme att ytterligare ökas i och med tillkomsten av Forsmo station och den under byggnad varande bibanan från denna station till Hoting, att brons omapterande för landsvägstrafik borde kunna för rimlig kostnad utföras, samt att slutligen, efter vad distriktschefen hade sig bekant, lämpliga anslutningsvägar mellan brofästena och befintliga allmänna vägar å respektive sidor om älven jämväl borde kunna anordnas för kostnader, som med hänsyn till broförbindelsens betydelse icke vore att anse såsom oskäliga.

Under åberopande av vad av distriktschefen anförts och då det finge anses styrkt, att ett allmänt kommunikationsintresse förefunnes, som talade för den gamla brons bibehållande å dess nuvarande plats, varest densamma utan större svårigheter och för rimliga kostnader kunde utnyttjas för landsvägstrafik och samtidigt tjänstgöra som reserv för den nya järnvägsbron och därigenom fylla ett viktigt statsintresse, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för sin del jämväl tillstyrkt bifall till framställningen, dock med det ytterligare villkor, att de gamla järnvägstillfartsbankarna i görligaste mån skulle kvarligga i orubbat skick.

Chefen för
generalstaben.

Slutligen har chefen för generalstaben med betonande av det värdefulla ur försvarets synpunkt, att ifrågavarande bro bibehölls, tillstyrkt framställningen på de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna villkor.

Departements-
chefen.

Den gamla järnvägsbron över Ångermanälven vid Forsmo byggdes under åren 1887—1889 samt betingade en kostnad av nära en halv miljon kronor. Sedan den bredvid liggande nya bron år 1912 öppnats för allmän trafik, är förstnämnda bro ej vidare behöflig för statens järnvägars räkning. Emellertid förefinnes redan nu ett behov för befolk-

ningen i denna trakt att erhålla en landsvägsförbindelse över älven. Detta behov kommer än ytterligare att ökas, särskilt för befolkningen öster om älven, när den av riksdagen beslutade tvärbanan Forsmo—Hoting blivit färdigbyggd. Nämda bana är nämligen avsedd att utgå från en punkt å statsbanan Långsele—Boden vid Forsmo väster om broarna över Ångermanälven, och då den nya banans utgångsstation vid Forsmo blir den närmaste stationen för trakten kring dessa broar icke blott på Ångermanälvens västra utan även på dess östra sida, erfordras naturligen en god landsvägsförbindelse mellan sistnämnda bygd och den blivande järnvägsstationen. Härtill kommer, att det ur försvarets synpunkt är av värde att erhålla ytterligare en landsvägsförbindelse över Ångermanälven. Ifrågavarande bro skulle vidare kunna tjäna såsom reserv för den nya järnvägsbron och sålunda vid förefallande behov lätt åter anordnas för järnvägsdrift.

Då den gamla bron, använd på föreslaget sätt, sålunda komme att fylla ej blott viktiga ortsintressen utan fortfarande jämväl vissa statsintressen, anser jag mig böra tillstyrka järnvägsstyrelsens framställning om brons bibehållande på dess nuvarande plats och överlåtelse av densamma å de väghållningsskyldiga. Då dessa finge att för framtiden bestrida kostnaden för brons underhåll, vilket torde bliva ganska dyrbart, lär något vederlag ej heller böra av staten ifrågasättas för överlåtelsen. För att bron skall på ett ändamålsenligt sätt kunna fylla sin uppgift såsom reserv för den nya järnvägsbron, torde dock för överlåtelsen böra föreskrivas, dels att bron må i fall av behov användas som reserv för den nya järnvägsbron, dels ock det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt chefen för generalstaben föreslagna villkoret, att de till bron ledande järnvägsbankarna skola i görligaste mån bibehållas i orubbat skick.

Med hänsyn därtill, att bron blivit byggd för medel, som anvisats av riksdagen, samt till det betydande värde, som sålunda kommer att avhändas staten, synes riksdagens medgivande till den ifrågasatta överlåtelsen av bron böra inhämtas.

Järnvägsstyrelsens framställning om upplåtelse med nyttjanderätt av mark för användande av tillfartsvägar till bron blir jag i tillfälle att senare anmäla till Kungl. Maj:t.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den gamla järnvägsbron över Ångermanälven vid Forsmo må av järnvägsstyrelsen kostnadsfritt överlåtas till Sollefteå tingslags väghållningsdistrikt för att

användas såsom landsvägsbro under villkor, att bron vid förefallande behov må användas som reserv för den nya järnvägsbron därstädes samt att de till bron ledande järnvägsbankarna i görligaste mån bibehållas i orubbat skick.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Conr. Falkenberg.
